

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	8 september 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2022-0424	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8247A6BF	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	3 maart 2022	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied 3: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Juliana van Stolbergstraat in Leerdam (complex 201813)

Op 3 maart 2022 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. namens Stichting Kleurrijk wonen, voor de locatie Juliana van Stolbergstraat in Leerdam (complex 201813) (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2022-0424.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Wij verlenen de ontheffing voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 juni 2023. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en bijlage 4 *Voorgestelde maatregelen* en moeten worden nageleefd.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op renovatie, groot onderhoud en verduurzaming aan 2 appartementencomplexen met in totaal 36 woningen in het plangebied. De geplande werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn:

- dakrenovatie;
- buitendaks isolatie;
- na isolatie van de spouwmuur;
- vervangen gevelkozijnen, ramen en deuren;
- plaatsen van ventilatieroosters.

De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode 15 augustus 2022 tot en met 1 juni 2023.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

III. Procedure

Op 9 en 20 juni 2022 en 24 augustus 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Locatie: "Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van twee appartementencomplexen en dat is per definitie strikt locatie gebonden. De technische staat van de bebouwing is dusdanig dat renovatie nodig is om de bebouwing te laten voldoen aan de eisen van deze tijd. De appartementencomplexen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Indien geen renovatie van de bebouwing wordt uitgevoerd zullen de appartementen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop. Sloop van de appartementencomplexen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten."

Uitvoering van een vergelijkbaar project op een andere locatie zal ook dezelfde of meer verstoring van dezelfde soorten veroorzaken. Bekend is immers dat vleermuissoorten in vergelijkbare aantallen in andere woningen en gebouwen in de steden en dorpen voorkomen."

Werkwijze: "Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. In de bebouwing worden voorzieningen getroffen voor vleermuizen. Daarbij wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen."

Planning: "Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ecologisch deskundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt."

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden. Het huidige energielabel van de woningen is D of E. Door de werkzaamheden zullen de woningen aan energielabel A voldoen.

Uit het aangeleverde document "Argumentering voor aanvraag Ontheffing Flora en Fauna, d.d. 13 juni 2022 zaaknummer 20220424" is inderdaad gebleken dat de huidige conditie van de woningen erg slecht is en de

onderhoudswerkzaamheden nodig zijn om een gezond binnenklimaat in de woningen te garanderen. Door middel van spouwmuurisolatie en het aanbrengen van zonnepanelen op de woningen zal het energieverbruik van de woningen verminderen. Alle werkzaamheden tezamen zorgen ervoor dat het energielabel van de woningen van energielabel E naar energielabel A zal gaan.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk het belang van "volksgezondheid en redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling vleermuizen

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn twee verblijfplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. Het betreft één zomerverblijfplaats en één gecombineerd zomer- en paarverblijf. De verblijfplaatsen bevinden zich beide in het appartementencomplex aan de Juliana van Stolbergstraat 19-36, en zijn aangetroffen op de volgende locaties:

Van één zomerverblijf bevindt de invliegopening zich onder de derde kantpan van de dakgoot, aan de westelijke voorzijde van het gebouw. Van het zomer- en paarverblijf bevindt de invliegopening zich in de bovenzijde van een metalen buis tegen de voorgevel van het gebouw aan de oostelijke kant. Hier zijn twee dieren ingevlogen. En is het paarterritorium is vastgesteld langs de oostgevel van het huizenblok.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn vier paarverblijfplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. Eén paarverblijfplaats bevindt zich in het appartementencomplex aan de Juliana van Stolbergstraat 1-18 en de andere drie paarverblijfplaatsen bevinden zich in het appartementencomplex aan de Juliana van Stolbergstraat 19-36, en zijn aangetroffen op de volgende locaties:

Het paarverblijf aan de Juliana van Stolbergstraat 1-18 bevindt zich aan de kopse kant onder de kantpannen. Eén van de Paarverblijven aan de Juliana van Stolbergstraat 19-36 bevindt zich aan de westzijde van de kopse kant, onder de kantpannen. Een ander paarverblijf bevindt zich onder de eerste kantpan boven de dakgoot aan de voorzijde en het derde paarverblijf bevindt zich aan de zijgevel in de portiek. Het verblijf zit mogelijk in de opening van de draagbalk van het bovenste balkon.

Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individuele winterverblijf niet worden uitgesloten.

De locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2013/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

Landelijk: De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van o.a. de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste 4 jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2020). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig.

Regionaal en lokaal: De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Leerdam is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de stadsgrenzen. Uit de gegevens van de NDFF is gebleken dat er 72 gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar verspreid in Leerdam (NDFF, 2022). Gezien de grootschalige aanwezigheid van bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft.

Ruige dwergvleermuis

Landelijk: Van de ruige dwergvleermuis zijn meestal gegevens beschikbaar van paarverblijfplaatsen in de nazomer. Afgezien van enkele uitzonderingen zijn kraamkolonies niet bekend in Nederland, daarnaast gebruiken ruige dwergvleermuizen holtes in bomen als kraamverblijven. Omdat een groot deel van de populatie afkomstig is uit gebieden ten noordoosten van Nederland is de jaarlijkse aanwas onder meer afhankelijk van omstandigheden in het voortplantingsgebied. Hierdoor kunnen de aantallen van jaar tot jaar fors verschillen. Dit maakt het lastig om uitspraken te doen over de staat van instandhouding en wordt deze beoordeeld als onbekend.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden exemplaren van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verstoord en worden er twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en vier paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis beschadigd en vernietigd. Door de zeer verborgen leefwijze van de vleermuizen is ook het onverhoopt doden van exemplaren van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis niet geheel uit te sluiten. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing van de wet is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit.

Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. In de omgeving van het plangebied zijn 30 tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Hierdoor is er een overcompensatie aan tijdelijke alternatieven aanwezig voor de 6 aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Het pand aan de Juliana van Stolbergstraat 19-36 mag ongeschikt gemaakt worden in de periode van 1 oktober tot en met 15 oktober, aangezien de verblijfplaatsen mogelijk jaar rond in gebruik zijn door de gewone dwergvleermuis, en er ook paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Het pand aan de Juliana van Stolbergstraat 1-18 mag ongeschikt gemaakt worden in de periode van 1 oktober tot en met 31 oktober. Beide panden zouden ook in het voorjaar ongeschikt gemaakt kunnen worden in de periode van 15 april tot en met 15 mei.

Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen. De permanente compensatie bestaat uit tenminste 16 geschakelde kasten (2 elementen) bestaande uit de IB VL 06 + IB VL 07 (of vergelijkbaar), en op de zijgevels van de appartementencomplexen worden ook 4 geschakelde kasten (6 elementen) bestaande uit IB VL 06 + IB VL 07 (of vergelijkbaar) geplaatst. De uit 6 elementen bestaande geschakelde kasten kunnen ook als kraamverblijfplaats in gebruik genomen worden. Hiermee wordt de een hogere ecologische waarde in het gebied gecreëerd, dan door enkel te compenseren voor de functie van zomer- of paarverblijf.

De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven ten minste 6 maanden gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 en bijlage 4/5 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

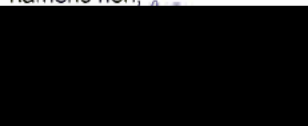
Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Vijfheerenlanden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn. Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 2 van het activiteitenplan van "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Kleurrijk Wonen, 2022 Complex 201813 te Leerdam" door Ecologisch Adviesbureau Viridis van 27 februari 2022 en ook de aanvullingen van 24 augustus (verwerkt tot bijlage 4) moeten worden opgevolgd.
11. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen in het pand aan de Juliana van Stolbergstraat 19-36 dient plaats te vinden in de periode van 1 oktober tot en met 15 oktober, aangezien de verblijfplaatsen mogelijk jaarrond in gebruik zijn door de gewone dwergvleermuis, en er ook paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen in het pand aan de Juliana van Stolbergstraat 1-18 dient plaats te vinden in de periode van 1 oktober tot en met 31 oktober. Beide panden mogen ook in het voorjaar ongeschikt gemaakt kunnen worden in de periode van 15 april tot en met 15 mei. Het afplakken van de verblijfplaatsen mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
12. Het controleren van de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten dagen waarbij er ten minste twee dagen een temperatuur van minimaal 10 graden is geweest in combinatie met gunstige weersomstandigheden (geen regen en geen harde wind). Deze controle dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige⁶. Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn dient gekeken te worden op welke plaatsen het gebouw niet goed dicht is gezet met de exclusion flaps en dient dit opnieuw en beter te gebeuren. Pas wanneer geen verblijfplaatsen meer worden aangetroffen kan het gebouw voor de werkzaamheden worden vrijgeven.
13. Bij het plaatsen van de tijdelijke en permanente kasten dient er rekening mee gehouden te worden dat:
 - de kasten van paar- en zomerverblijven binnen een straal van 200 meter van de vastgestelde verblijfplaatsen opgehangen worden;
 - op verschillende windrichtingen komen te hangen;
 - de in- en uitvliegopening op de minimale 3 meter hoogte aanwezig zijn;
 - een vrije aanvliegroute aanwezig is;
 - vrij zijn van kunstlicht en verstoring (geen lichtuitstraling van straatverlichting, verlichting aan woningen of vanuit aanwezige ramen);
 - buiten bereik liggen van predatoren;
 - buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden hangen.

Na afloop van de werkzaamheden

14. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Locatie plangebied

(Bron: "Vleermuis- en broedvogelonderzoek KleurrijkWonen, 2019 Complexen 201813 en 201862 te Leerdam" door Bureau Viridis van 13 december 2019)

Bijlage 3: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 4.1 | Resultatenkaart van complex 201813, Leerdam

Tabel 4.2 | Overzicht verblijfplaatsen in complex 201813 te Leerdam. KV = kraamverblijfplaats, ZV = zomerverblijfplaats, PV = paarverblijfplaats, NP = nestplaats.

Complex 201813, Leerdam										
Straat en huisnummer	Gewone dwerg-vleermuis			Laatvlieger			Ruige dwergvleer-muis			Gierzwaluw
	KV	ZV	PV	KV	ZV	PV	KV	ZV	PV	
Juliana van Stolbergstraat 19 t/m 36	-	2	1	-	-	-	-	-	4	-
										Huismus
										NP
										NP

Afbeelding 4.1 | Complex 201813 – Locatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis (aangeduid met de gele cirkel).

Afbeelding 4.2 | Complex 201813 – Locatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis (aangeduid met de gele pijl).

Afbeelding 4.2 | Complex 201813 – Locatie paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis (aangeduid met de gele cirkel).

(Bron: "Vleermuis- en broedvogelonderzoek Kleurrijk Wonen, 2019 Complexen 201813 en 201862 te Leerdam" door Bureau Viridis van 13 december 2019)

Tabel 1.2 | Specificatie van de aangetroffen verblijfplaatsen binnen complex 201813

Straat en huisnummer	Soort	Type verblijfplaats	Locatie
Juliana van Stolbergstraat			
1 t/m 18	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf	Kantpan kopgevel (westzijde)
19 t/m 36	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf	Kantpan kopgevel (westzijde)
19 t/m 36	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf	Kantpan kopgevel (westzijde)
19 t/m 36	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf	Nabij draagbalk bovenste balkon (zuidgevel)
19 t/m 36	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijf	Kantpan kopgevel (westgevel)
19 t/m 36	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijf	Nabij metalen buis (oostdeel van zuidgevel)
19 t/m 36	Gewone dwergvleermuis	Paarterritorium	Omgeving kopgevel (oostzijde)

(Bron: "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Kleurrijk Wonen, 2022 Complex 201813 te Leerdam" door Ecologisch Adviesbureau Viridis van 27 februari 2022)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

2 Mitigerende en compenserende maatregelen

2.3 Mitigatie en compensatie vleermuizen

Het mitigeren van negatieve effecten op vleermuizen bestaat uit twee onderdelen:

1. het voorkomen van het doden van dieren,
2. het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen.

Dit wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten uitgevoerd. De specifieke mitigerende maatregelen zijn hier beschreven.

De locaties waar deze mitigatie en/of compensatie worden uitgevoerd wordt in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de kwetsbare periode en de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de appartementencomplexen. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ecologisch deskundige.

2.3.1 Voorkomen van doden

- Alle bebouwing die binnen deze aanvraag vallen worden op plaatsen waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie details en voorwaarden in Bijlage B).

- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, **zie voorschrift 11**.

- Er wordt door een ecologisch deskundige gecontroleerd of het gebouw, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog gebruikt wordt door vleermuizen. Deze controles worden bij voorkeur gedaan door in de ochtend bij het inzwermen te controleren of de exclusie functioneert en dieren buitensluit (twee uur voor zonsopgang). Wanneer dit niet mogelijk is worden de controles uitgevoerd in de avond (twee uur na zonsondergang).

- Wanneer blijkt dat er nog vleermuizen gebruik maken van de bebouwing, dan zal het hiervoor omschreven proces herhaald worden tot dat het gebouw vrijgegeven kan worden van vleermuizen.

- Na vrijgave kunnen de werkzaamheden starten.

2.3.2 Gebruik van steigers

- Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen die behouden blijven of zijn aangebracht. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen, kantpannen en de tijdelijke vleermuiskasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen op gerichte plaatsen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.

2.3.3 Paar- en zomerverblijven

Er moeten minimaal 24 alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten acht alternatieve zomer-/paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en 16 alternatieve paarverblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis.

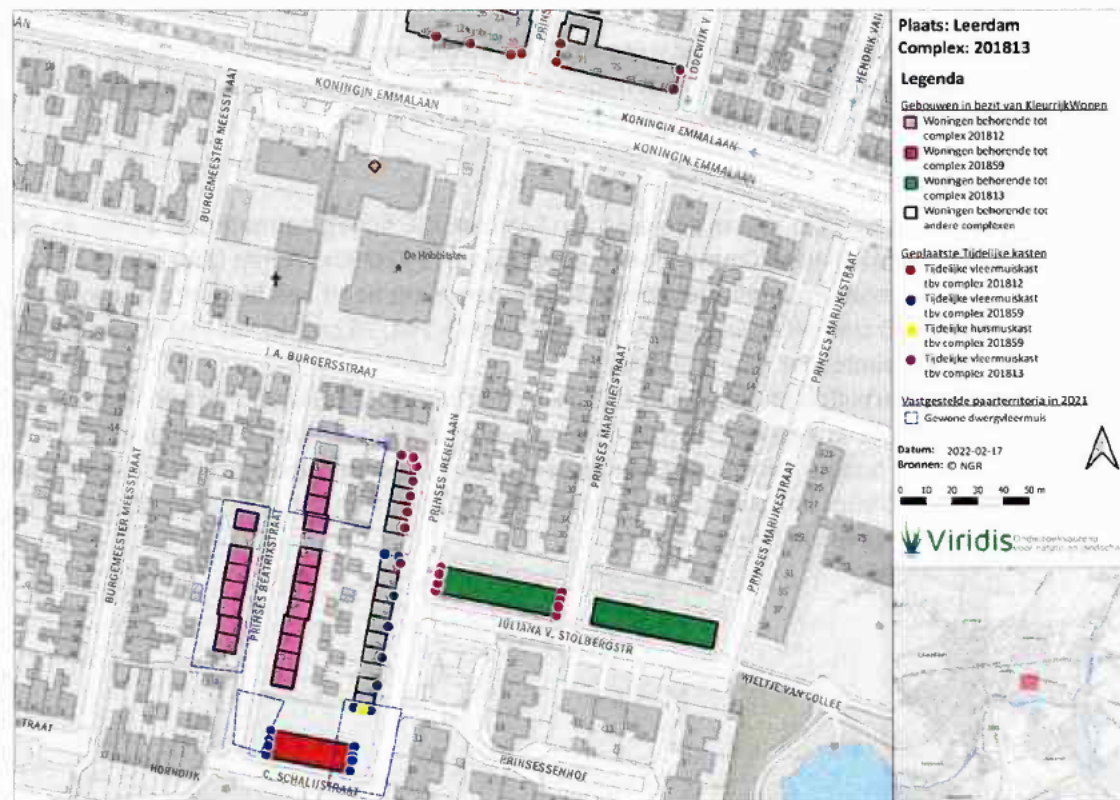
Tijdelijke alternatieven

- Er moeten minimaal 24 tijdelijke verblijfplaatsen voor de gewone- en ruige dwergvleermuis aangeboden. Deze verblijfplaatsen worden aangeboden op de volgende woningen en appartementen:
 - o Juliana van Stolbergstraat 1 t/m 36 (kopgevels van het appartementencomplex)
 - o Prinses Irenelaan 2 t/m 10
 - o Prinses Irenelaan 14
- De tijdelijke vleermuiskasten zijn kasten gemaakt van Okoume FSC hout plaatmateriaal 15mm en een geëxpandeerde kurk binnenzijde van 20mm met een afmeting van 140x290x570mm (afbeelding 2.1) De kasten hebben twee compartimenten. Het achterste compartiment heeft een binnenruimte van: 385x170x18 mm = 1.178, 10 cm³ en de voorste 275x170x17 mm = 794, 75 cm³ in het totaal is er dus per kast 1.972,85 cm³ binnenruimte, dat is ca. 1.97 liter.
- De tijdelijk alternatieve verblijfplaatsen zijn uiterlijk op 15 februari 2022 geplaatst. Bij het plaatsen van de tijdelijke kasten wordt rekening gehouden met de volgende voorwaarde: binnen 200m van het plangebied, minimaal 2,8m hoogte, vrije invliegopening en op verschillende windrichtingen. Zie Bijlage C voor omschrijving en kaders voor het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen. De boogde locaties voor de tijdelijke kasten zijn weergegeven in figuur 2.1.

Afbeelding 2.1 | Type tijdelijke vleermuiskast

(Bron: "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Kleurrijk Wonen, 2022 Complex 201813 te Leerdam" door Ecologisch Adviesbureau Viridis van 27 februari 2022)

Beschikbare tijdelijke verblijfplaatsen rondom het plangebied (Bron: Beantwoording 'Verzoek om aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Juliana van Stolbergstraat te Leerdam, zaaknummer Z-WNB-RI-REG-2022-0424' door Viridis van 22 augustus 2022)

Permanente alternatieven

- Er moeten voldoende permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden. Hiervoor worden inmetstelstenen aangebracht. Er is voor gekozen om een combinatie van dubbel geschakelde kasten en grotere verblijven van 6 geschakelde kasten aan te bieden. De grote kasten zijn ook geschikt voor kraamverblijven. In totaal worden er 20 geschakelde inbouwstenen geplaatst (bestaande uit IB VL 06 + IB VL 07, zie bijlage D, afbeelding 2.2 en figuur 2.2):

- o Juliana van Stolbergstraat 1-18 kopgevels en noordgevel
- o Juliana van Stolbergstraat 19-36 kopgevels en noordgevel

- De permanente mitigatie wordt tijdens de werkzaamheden geplaatst.

(Bron: "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Kleurrijk Wonen, 2022 Complex 201813 te Leerdam" door Ecologisch Adviesbureau Viridis van 27 februari 2022)

Voor dit project is een afweging gemaakt van verschillende factoren, waarbij de toekomstige situatie voor vleermuizen binnen het plangebied zwaar weegt. Daarom is ervoor gekozen om 20 dubbel geschakelde inmetstelstenen aan te bieden en vier grote geschakelde kasten in te metselen die ook dienst kunnen doen als kraamverblijfplaats. Wij zijn van mening dat we hiermee een hogere ecologische waarde creëren in het plangebied omdat we de woningen zo ook geschikt maken voor een kraamkolonie. Hiermee worden verschillende microklimaten gecreëerd en verschillende functies ondersteund. Wanneer in plaats van de kraamkasten gekozen wordt om de acht kleinere kasten aan te brengen op betreffende gevels wordt enkel de functie zomer-/paarverblijf in het plangebied ondersteund. (Bron: Beantwoording 'Verzoek om aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Juliana van Stolbergstraat te Leerdam, zaaknummer Z-WNB-RI-REG-2022-0424' door Viridis van 22 augustus 2022)

Figuur 2.2 | Overzichtkaart met permanente mitigatie. Groen = inbouwkast IB VL 06 geschakeld met vijfтал IB VL 07, blauw = inbouwkast IB VL 06 geschakeld met één IB VL 07.

Afbeelding 2.2 Voorbeeld locaties inbouwkasten. Groen = inbouwkast met 6 elementen, blauw = inbouwkast met 2 elementen (bron afbeelding: GoogleMaps)

Bijlage C. Voorwaarden voor vleermuizen

De aanwezige verblijfplaatsen gaan door de voorgenomen werkzaamheden verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten *op lange termijn*, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Alternatieven kunnen kant en klare inbouw voorzieningen zijn of simpele aanpassingen in een bestaand ontwerp zoals boeiborden of betimmering. Volgens de vigerende richtlijnen (Kennisdocumenten van BIJ12) volgen de volgende standaarden:

- Alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- Alternatieve kraamverblijfplaatsen worden bij voorkeur niet verder dan 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst waarbij minimaal 1 van de alternatieve kasten binnen 1 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst wordt.
- De onderrand van de kasten bevinden zich minimaal 2.80 meter boven de grond en/of een horizontaal vlak (bijvoorbeeld boven een plat dak van een aanbouw).
- De kasten moeten vrij aanligbaar zijn. Vermijd obstakels en lichtbronnen in de buurt van de kasten.

Gewenningsperiodes

Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperiodes zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:

- Alternatieve zomerverblijfplaatsen voor <10 gewone dwergvleermuizen 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden, waarbij alleen de actieve periode van de vleermuizen geldt (april-oktober).
- Alternatieve paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen geplaatst dienen te worden (15 februari).
- Indien 1 alternatieve verblijfplaats zich bevindt op de locatie van de huidige verblijfplaats is een gewenningsperiode niet nodig, maar indien mogelijk qua planning wel wenselijk.
- Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van 1 maand in de actieve periode (april-oktober) voor alle functies.

(Bron: "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Kleurrijk Wonen, 2022 Complex 201813 te Leerdam" door Ecologisch Adviesbureau Viridis van 27 februari 2022)